

THE BRITISH ESPERANTIST

The Official Organ of The British Esperanto Association.

VOL. I.—No. 8.

AUGUSTO, 1905.

[PRICE ONE PENNY.
POST FREE, 1½D.]

L'ESPERO.

Verkita de D-ro. ZAMENHOF.

Muziko de S-ino. ADELSKÖLD.

En la mon-don ve - nis no - va sen - to Tra la mon-do

ir - as for - ta vo - ko Per flu - gi - loj de fa - ci - la ven - to,

Nun de lo - ko flu - gu ĝi al lo - ko. Per flu - gi - loj de fa - ci - la

ven - to, Nun de lo - ko flu - gu ĝi al lo - ko.

NOTICE.

In addition to the Boulogne Excursion tickets mentioned in our last number, cheap tickets will be issued any day between August 2 and 7, available for return within eight days of issue—third-class return, 17s. 10d.—leaving Charing-cross at 10 a.m. and 2.20 p.m. For those who wish to stay a fortnight, return tickets are 20s. For the August Bank Holiday a day return, 10s., leaves Charing-cross at 10 a.m.

Those who wish for the full handbills should write to the Manager, S.E. and Chatham Ry. Co., London-bridge Station, S.E.

Those going from Saturday, 5th, or Sunday, 6th, to Monday, 7th August, can leave Charing-cross at 9 a.m. and

2.50 (on Saturday), 9 and 2.20 on Sunday; return fares, 12s. 6d.

In order that carriages or compartments may be reserved for those who wish to travel by any of these trains, it is necessary that “verdsteluloj” meet under the clock at Charing-cross Station three-quarters of an hour before the advertised times of departure.

FAKO DE KORESPONDADO INTERNACIA. (F.I.K.)

28. **Helensburgh** (Scotland).—S-ro. Robert Colquhoun (Ĝardenisto), 65, *West Clyde-street*, ĉiam plezure akceptos esperantistajn vizitantojn. Antaŭe sciigu daton de vizito.

KRONIKO.

La Londona Klubo pasigis tre aferplenan tempon dum Julio. La 7an de la monato la unua ekzameno (unuagrada) okazis, kaj naŭ el la dek tri ekzamenitoj plenumis ĝin sukcese.

Oni povas diri, ke la vendredaj kunvenoj de la Klubo estas multe-nombre vizititaj, precipe kiam oni konsideras la varman veteron.

La 23an de Junio, ĝenerala kunveno de la Klubo okazis por elekti la delegitojn por la Kongreso. Oni ekzamenis la balotajn paperojn, kaj la rezultato estas, ke la sekvantaj personoj elektiĝis:—F-inoj E. A. Lawrence kaj A. Schafer, S-roj. Millidge, Mudie, Nicholl, O'Connor, Wackrill kaj Lambert. Poste, oni elektis la delegitojn por la nova konsilantaro de la B.E.A., jene: S-rojn. Bullen, Clegg, Lambert, Mudie, Reeve, F-inojn. Lawrence kaj Schafer. Ĉar S-ro. Mudie diris, ke al li mankas la tempo por tia laboro, F-ino. Mitchell elektiĝis anstataŭe.

Kelkaj kunvenoj ankaŭ fariĝis por prepari kantojn por la Kongreso. S-ro. Arthur Trickett, la konata organisto, afable donis sian tempon por helpi je la preparado; li persone komponis muzikon por kelkaj poezioj de la Doktoro. Oni precipe preparis la "Espero" laŭ la ario de S-ino. Adelsköld, kiu estas ja la oficiala ario por la Kongreso. Oni trovos sur alia paĝo la diritan muzikon. La kanto "Antaŭen" de F-ino. Schafer estas ankaŭ preparita.

Grupo en Nottingham.—Ni ĝoje sciiĝas, ke en Nottingham novan grupon ĵus fondis nia fervora kunlaboranto, S-ro. F. G. Rowe. La prezidanto estas S-ro. Frederic E. Bumby, B.A., Profesoro de lingvoj angla kaj hispana ĉe la tiea University College; kaj S-ro. Rowe, la sekretario, kies adreso oni trovos sur la kovrilo, plezure respondos al kiuj ajn demandoj pri la grupaferoj.

Knabo: Funton da teo, mi petas.

Vendisto: Verdan aŭ nigran?

Knabo: Ne estas grave, estas por blindulino.

CHRONICLE.

The London Club has passed a very busy time during July. On the 7th of the month the first examination (elementary) occurred, and nine candidates, out of the thirteen who took part, passed it successfully.

It may be said that the Friday meetings of the Club are very well attended, especially when one considers the heat of the weather.

On the 23rd June there was a general meeting of the Club for the purpose of electing delegates for the Congress. After scrutiny of the ballot papers, it was found that the following had been elected:—Misses E. A. Lawrence and Schafer, Messrs. Millidge, Mudie, Nicholl, O'Connor, Wackrill and Lambert. Afterwards delegates were chosen for the new Council of the B.E.A., as follows (names, other column). Mr. Mudie saying that he had no time for the work, Miss Mitchell became elected.

Several meetings have also taken place to prepare songs for the Congress. Mr. Arthur Trickett, the well-known organist, has kindly given his time to help in this work; he has personally composed music for several of the Doctor's poems. Special attention has been given to "Espero," after the setting of Mme. Adelsköld, which is, in fact, the official tune for the Congress. The music itself will be found on another page. Miss Schafer's song, "Antaŭen," has also been prepared.

Nottingham Group.—We are very gratified to learn that our earnest co-worker, Mr. F. G. Rowe, has just founded a new group in Nottingham. The president is Mr. Frederic E. Bumby, B.A., Professor of English and Spanish at the University College there; and Mr. Rowe, the secretary.

HOLANDAJ CIGAROJ.**MANFARITAJ EL KOLONIA TABAKO.**

Kiel reklamiloj pri la bonegeco de mia fabrikajo, mi proponas liveri specimenan keston da 50 (dek specoj) po 8 shilingoj, afrankite pri limdepago, al kiu ajn posta adreso en Granda Britujo, kontraŭ alsendo de angla postmandato.—A. C. WESSEL, Cigarfabrikisto, Rotterdam, Holando.

Grupo de Plymouth.—La duan de julio tiu ĉe grupo kunsidis kiel kutime en la Borough Arms kaj, ĉar ĝia honorinda prezidanto, D-ro. Vawdrey, neeviteble forestis, S-ro. Grindley prezidis. S-ro. Thill, leginte la protokolon de la antaŭa kunsido, proponis dankadon al S-ro. Gordon Lee, sindonema grupano, pro tio, ke li presigis kaj bindigis senpage la regularon de la societo. Ĉiuj geanoj ĉeestantaj esprimis unuvoĉe siajn dankojn al nia fervora samideano.

Ĉe la prezento de la voĉdonado por la elekto de delegito al la B.E.A., oni trovis ke S-ro. J. A. Thill estas elektita.

Poste S-ro. Llewellyn petis, ke oni permesu la forprenon de lia propono farita en la antaŭa kunveno rilate al la rondiranta letero, kiun li proponis sendi al ĉiuj anglaj grupoj, petanta ke ili sendu petskribon al la estraro de edukado pri la instruado de Esperanto en ĉiuj lernejoj. La grupanoj tamen opiniis, ke la estraro de edukado jam estas multe tro okupata, reorganizante siajn lernejojn, kaj tial ili volonte prokrastis la proponon. Estis proponite de S-ro. Llewellyn kaj subtenite de S-ro. Grindley, ke la Centra Komitato elektota en la Bulonja Kongreso estu la superrego kaj fina aŭtoritato en ĉio koncernanta ŝanĝojn aŭ aldonadojn al la lingvo kaj li esprimis la deziron, ke S-ro. Thill voĉdonu la starigon de tia komitato, kun kia deziro ĉiuj ĉeestantoj konsentis. Kiam la grupaj aferoj finiĝis, la gelernantoj komencis la ellernadon de "Advokato Patelin."

Lowestoft.—S-ro. Taylor, 259, London-road, South Lowestoft, skribas, ke li klopodas starigi grupon en tiu urbo kaj estos feliĉa, se tiuj tie loĝantaj, kiuj sin interesas pri nia afero komunikigos kun li por efektiviĝi lian celon.

Grupo de Ashford (Kent).—Dank' al la penadoj de S-ro. G. W. Snashall nova grupo ĵus fondiĝis en ĉi tiu urbo. La membroj kunsidas ĉiuĵaŭde je la 8.15a vespere en la domo de tiu sinjoro, 82, Barrow-hill. La Sekretario

Plymouth Group.—On July 2 this group met as usual at the Borough Arms, under the presidency of Mr. Grindley, the worthy President, Dr. Vaudrey, being unavoidably absent.

After having read the minutes of the preceding meeting, Mr. Thill proposed a vote of thanks to Mr. Gordon Lee, a devoted member of the group, for printing and binding our rules at his own expense. All the members present expressed their thanks to Mr. Lee. Carried unanimously.

On the votes being submitted for the election of a delegate to the B.E.A., it was found that Mr. J. A. Thill had been elected.

Then Mr. Llewellyn begged permission to withdraw his proposal, made at the previous meeting, regarding a circular letter which he proposed to send to all English groups, asking them to send a petition to the Board of Education concerning the teaching of Esperanto in all the schools. The members, however, were of the opinion that the Board of Education was already much too occupied in reorganising its schools, and they therefore willingly postponed the proposal. It was proposed by Mr. Llewellyn, and seconded by Mr. Grindley, that the Central Committee to be elected at the Congress should be the supreme and final authority in all matters concerning changes or additions to the language, and he expressed the wish that Mr. Thill vote for such a committee, with which desire all present agreed. After the business of the group was over, the students began the study of "Advokato Patelin."

Lowestoft.—Mr. Taylor, 259, London-road, South Lowestoft, writes that he is endeavouring to start a group in that town, and will be happy if those residents who are interested in Esperanto will communicate with him in order to give effect to his project.

Ashford (Kent) Group.—Thanks to the efforts of Mr. G. W. Snashall, a new group has been founded in this town. The members meet every Thursday at 8.15 p.m. in that gentleman's house, 82, Barrow-hill. The secretary

estas S-ro. A. E. Halksworth, Bockhanger Cottage, Kennington, apud Ashford, Kent, de kiu la demandantoj povas ricevi plenajn sciigojn pri kursoj, k.c.

Grupo de Leeds.—Tiu el la komitato de la Grupo kiuj akceptis la inviton de S-ro. T. Hoskison viziti lin por preni teomanĝon kun li kaj proktiki la interparoladon ĝuis tre plezurigan duontagon. Post teo-tempo la vizitantoj estis kondukita tra la fero-laborejo, kie la diversaj maŝinoj kaj fabrikmetodoj estis klarigataj en Esperanto. La vespero finiĝis per babilado kaj kantado, kaj ĉiuj reiris hejmen tre kontentigitaj kaj plenaj je deziro antaŭenpuŝi la karan lingvon.

is Mr. A. E. Halksworth, Bockhanger Cottage, Kennington, near Ashford, Kent, from whom inquirers can obtain full information as to classes, &c.

Leeds Group.—Those of the committee of the group who accepted the invitation of Mr. T. Hoskison to visit him to take tea with him and practise conversation, enjoyed a very pleasurable half-day. After tea-time the visitors were conducted through the iron-works, where the different machines and processes were explained in Esperanto. The evening concluded with chatting and songs, and all returned home much satisfied and full of desire to push forward the language.

KIEL INSTRUI ESPERANTOR.

Alvoko al eksterlandaj Profesoroj de Esperanto.—Multe el ni jam komencas pensi pri la kursoj organizotaj en la proksima aŭtuno kaj vintro, kaj ni ofte revas pri la kaŭzo de la mirinde sukcesaj kursoj farataj sur la Kontinento kaj precipe en Boulogne, kie ni mem vidis 300 lernantojn en unu kurso. Multe da anglaj Esperantistoj konas la lingvon sufiĉe bone por instrui ĝin, sed ili sin detenas pro manko de ĝeneralaj sciigoj pri la organizo kaj la metodo de kurso; ili volus scii kiajn metodojn la fremdaj profesoroj trovas plej sukcesaj. Nature, ne ĉiu metodo de instruado konvenas por ĉiu lando, sed ĉiaokaze ni trovas en Anglujo la rezulton de tia sperto plej grandvalora por ni. Ni do insiste petas la profesorojn de Esperanto, kaj precipe tiujn en la eksterlando ke ili bonvolu sendi al ni kelkajn ideojn pri la dirita temo. El la unuaj artikoloj, kiujn ni ricevos, ni intencas enmeti la (al angloj) plej helpemajn, aŭ, se necese pro manko de loko, mallongigaĵon da ili, en nia septembro-oktobra numero. Por enmeto en la dirita numero, kiun ni intencas eldoni en la lasta duono de septembro, ni dezirus ricevi verkaĵojn ne pli malfrue ol la 8a de septembro. Pli malfruajn artikolojn ni povos enmeti en la novembran numeron. Mil dankojn antaŭe.

S. N.

NOVAJ LIBROJ.

Tutmonda jarlibro esperantista, enhavanta la adresaron de D-ro. Zamenhof por 1905 kaj redaktita de F. de Mênil, kosto 2s. 6p., 398 paĝoj, ĵus aperis. Ĝi estas multe pli ampleksa ol tiu de la pasinta jaro, kaj estos interese je niaj legantoj ekscii ke ĝi enhavas la adresojn de Esperantistoj loĝantaj en 66 diversaj landoj. Pli-bonigaĵoj en tiu eldono estas: nomaro laŭ alfabeto ordo, montraro de la membroj de grupoj kaj nomaro de tiuj, kiuj deziras korespondadi.

Majstro Jan Hus, la vivo, agado, kondamno kaj morto de l' glorinda martiro, esperantigita de J. F. Khun, Vrsce-Kopidlino, Bohemujo. Tiun ĉi interesan libreton el 40 paĝoj ni povas kore rekomendi al niaj legantoj. Ĝi enhavas portreton de John Hus, kun franca kaj esperanta antaŭparolo de D-ro. Carlo Bourlet. Kosto 10 pencoj, afrankite.

Kongresa Libro, verkita de Paul Boulet, la nelacigebla vic-sekretario de la Grupo de Boulogne, estas necesega por ĉiuj vizitantoj al la Kongreso. Krom ilustrita gvidlibro pri la urbo Bulonjo kaj ĝiaj ĉirkaŭaĵoj, ĝi enhavas portreton de D-ro. Zamenhof kaj tre plenan frazlibron france kaj Esperante verkitan. Ne nur por tiuj, kiuj alestos la kongreson sed ankaŭ por la hejmrstantoj, la libro estos trovata tre interesa kaj utila memoraĵo pri granda historia okazo.

EL LA REDAKTORA SANKTEJO.

Tiu ĉi estas nia lasta numero antaŭ la Kongreso kaj, laŭ la ekzemplo de niaj kunfratoj, ni ne eldoniĝos por la monato de Septembro,* ĉar dum Aŭgusto la tuta Redaktora Komitato estos for de Londono kaj tro okupata en Boulogne. Ni prenas do tiun ĉi okazon por iom revidi la pasintan periodon kaj la nunan situacion, ambaŭ de l' ĵurnalo kaj de la Brita Esperantista Asocio.

Oni memoros, ke en la aprila numero ni pligrandigis la gazeton por tiel ricevi lokon por la multaj presotaĵoj kiuj en tiu tempo postulis tujan publikigon, kaj tial, ĉar ni atendis multe pli grandan disvastiĝon. La absoluta neceseco por tiu pligrandigo ĉesas de nun, kaj, ĉar la ĵurnalo (kiun ni ja vendas po unu penco) kostas ĉirkaŭ 1 $\frac{1}{4}$ da pencoj, ni ektimas, ke ni devos reŝanĝi ĝin al la antaŭa amplekso, tiom pli ke la abonantaro ne plimultiĝis laŭ la bezonata mezuro. Aliflanke, ni estas jam tre fieraj je nia nuna gazeto, ĉar ĉiu konsentas ke ĝi estas, laŭ stilo kaj ĝenerala enhavo, *la plej bona por la prezo, t.e., la plej malkara el ĉiuj Esperantistaj gazetoj*. La Asocio tute ne postulas, ke ĝi eltiru monan profiton el sia propaganda kaj oficiala ĵurnalo, sed la malprofito ne devas esti tro granda. *Ni estas do pretaj konservi la nunan amplekson de BRITISH ESPERANTIST* se niaj geamikoj volos subteni nin, aŭ trovante pluajn abonantojn, aŭ farante donacojn por helpi egaligi la elspezojn. Ni volas, ni ankaŭ, festi tiun ĉi kongresan jaron niamaniere, kaj, por tio, **ni insiste petas ĉiun leganton, ke li trovu por ni unu novan abonanton**. Tio ebligas nin daŭrigi la ĵurnalon en ĝia nuna stato, kiu, cetere, estas tre admirata eĉ de multaj ne-Esperantistoj. Estas absolute necese

* Kompenso speciala pligrandigita numero aperos en la fino de tiu monato, enhavanta plenan rakonton pri la Kongreso kaj sciigojn pri la diversaj kursoj kaj paroladoj farotaj dum la venonta vintro. Pro tiuj celoj ni goje ricevos de kongresaj cheestintoj artikoletojn kaj vortskizojn pri personej kaj okazintaĵoj, kaj de la sekretarioj de grupoj ĉiujn informojn kiel diritajn.

por nia propagando, ke ni havu seriozan kaj respektindan gazeton. Nu,—por la saĝulo vorto sufiĉas.

Sed estas ankoraŭ unu afero pri kiu ni devas paroli. Kun la lasta numero de BRITISH ESPERANTIST ni disdonis inter la anglaj abonantoj cirkuleron petantan pluajn subtenon de la Brita Esperantista Asocio. Kun granda bedaŭro ni vidas, ke nur malmultaj respondoj al tiu tre speciala alvoko alvenis, kaj ni staras antaŭ tre kritika situacio. La Asocio faras plej necesan propagandon je minimuma kosto; centoj da ĉiuj-specaj leteroj alvenadas senĉese; ni disdonas la necesajn informojn kaj konsilojn kaj disvendas la petatajn librojn. Ĉu tiu ĉi inteligenta, utila kaj necesega propagando devas ĉesi pro manko de la negrava sumo da 5 ŝilingoj el la poŝo de ĉiu abonanto? Kaj tamen, tiu sumo, tiel malgranda, ebligas nin daŭrigi tiun promesplenan laboron. Ni konas niajn samlandanojn sufiĉe bone por scii, ke ili ĉiam tutkore respondas al serioza alvoko taŭge farita. Ĉu ni faris ĝin taŭge?

“Anglujo atendas hodiaŭ, ke ĉiu homo faru sian devon.”

La kara leganto volu senkulpigi nin pro tio, ke ni parolas tiel serioze pri la mona flanko de l' afero, sed,—la aferoj estas la aferoj.

Nun venas la libertempoj. La Redaktoro sendas el sia sanktejo al ĉiu leganto tutkorajn dezirojn por feliĉega kaj saniga sezono. Espereble tre multaj el ni renkontiĝos en la granda, de longe atendata, Kongreso en Boulogne. Kiom da “paperaj amikoj” ni tie renkontos! Kaj la ĝojaj surprizoj! Ni ankaŭ estas scivolemaj pri neviditaj amikoj niaj. Tamen, ne nur pro personaj plezuroj, sed ankaŭ pro la ĝenerala bono de l' afero, ni deziras ĉeesti tiun Kongreson. Oni disputos—disputados—la turmentigan demandon de la horo, ja de la lastaj jaroj, nome pri la demandoj: “Ĉu federi aŭ ne federi?” kaj: “Kiamaniere federi?” Ni kredas vidi la celon sufiĉe klare, kaj ni intencas humile sed firme partopreni je l' voĉdono laŭ la plejbono de nia scio. Ĝis la revido en la Kongreso, karaj geamikoj! “Plenumiĝu rev' poeta per la tutamonda kis.”*

* “Dieser Kuss der ganzen Welt.”—Goethe.

KIEL SUKCESIGI LA BOULOGNE'AN KONGRESON.

Antaŭ ĉio mi devas diri, ke mi estas konvinkata, ke, pro la frateco de ĉiuj Esperantistoj kaj pro la sindona fervoreco de la Boulogne'aj amikoj, kiuj tiel lerte kaj bone preparas la Kongreson, la sukceso estas *certa*.

Mi do ne diros kiel, laŭ mia persona opinio, oni povos *sukcesigi* la Kongreson sed nur kiamaniere ni povos ĝin *plisukcesigi*.

La sukceso povas kaj devas esti duobla: sukceso *lingva* kaj sukceso *propaganda*.

Mi traktos do tiujn du temojn, unu post la alia.

La sukceso lingva, pure esperantista, povas deveni de starigo de Tutmonda Ligo kun Centra Komitato.

Ĉiuj esperantistoj estas unuanimaj pri tiu punkto, ke reformoj en la lingvo estas tute forĵetindaj, kaj ke kontraŭe ni ĉiuj devas klopodi por konservi nian lingvon tian, kia ĝi estas kaj por severe observi ĝian unuformecon. Ni nur tiam povos progresigi la lingvon kaj trudi ĝian uzadon al la tuta mondo, kiam ĉiuj estos certaj, ke la lingvo estas ĉie sama, kaj ke ĉiuj gramatikoj kaj vortaroj diversnaciaj estas en plena konsento. Por certigi tiun necesan unuecon fondo de centra internacia komitato estas nepre necesa. Pri tiu punkto ni ĉiuj akordiĝas. Sed ne sufiĉas, ke ekzistos ia Centra Komitato, kiu regados la lingvon; estas plie necese, ke ekzistos ia esperantista Ligo, kiu konsentas akcepti obeeme la decidojn de tiu komitato.

Komitato sen Ligo estus generalo sen armeo, leĝdonanta parlamento sen regita popolo. Ŝajnas do al mi, ke unu ne estas ebla sen la alia.

Fondi *tiuj* Ligon tian, dum tiu unua Kongreso, ne estos eble. Tiu Kongreso ja ne havos sufiĉan aŭtoritaton por tio; ne ĉiuj societoj de la mondo povos sendi delegaton kaj eĉ se ĉiuj societoj povus tion fari, tiuj delegatoj estus tre embarasitaj ĉar ili nescius kion fari por ĝuste plenumi sian rolon. Neniu el ni scias hodiaŭ, kion oni diros en Boulogne neniu scias eĉ proksimume al kia bordo nia ŝipo naĝos; sekve nenia delegato povos

antaŭe ricevi firmajn ordonojn de sia societo, kiuj al li montras la vojon sekvindan.

De tio rezultas ke estas vane eĉ dangere se ni volus dum tiu unua Kongreso *detale* esplori la demandon. Malpaco povus tiel naskiĝi kaj nia bela frateco povus droni en la ondojn de la disputado.

Mi do firme kredas, ke la unua Kongreso saĝe kondutos voĉdonante nur pri ia *principa* decido tiel simpla, klara, evidenta, ke neniu povos kontraŭstari.

Post la Kongreso, ĉiuj societoj de la mondo povos oficiale aliĝi al tiu principa decido kaj tiel estos *principa* fondita la Ligo. Tiam ia *provizora internacia* komitato povos prepari planon detalan por plena regularo, kaj tiu plano estos kiel eble plej baldaŭ publikigita por ke ĉiuj societoj povu ĝin pristudi.

Laŭ tiu plano, laŭ difinita voĉdonado, la definitiva regularo de la Ligo kaj de ĝia komitato povos fine esti akceptita en *dua* Kongreso.

Nur post tiuj malrapidaj antaŭagoj, post saĝa pripensado kaj metoda laboro, ni povos fine alveni al firma bona konkludo.

Karaj samideanoj, kredu min; se ni volas sukcesigi la lingvan demandon en tiu Boulogne'a Kongreso, malrapidiĝu; ne postulu de la Kongreso pli, ol ĝi povas doni, kaj ne forgesu la francan proverbon: "Qui trop embrasse mal étreint," *kiu tro multe ĉirkaŭprenas, malbone ĉirkaŭtenas!*

Ni nun parolu pri la propagando.

La Kongreso povas utili por propagando *estonta* kaj por *tuja* propagando.

Koncerne la estontecon, mi opinias ke la Kongreso povus multe utili por interkonsentiĝo pri *internacia* propagando.

Mi tre scias, ke kelkaj pensas, ke Ligo esperantista kaj Centra Komitato devas nur servi por la lingva demando kaj tute ne por propagando. Por pravigi tiun diron, oni parolas pri *sendependeco* de la societoj kaj pretendas, ke tio Ligo ligus niajn manojn.

Tute ne! Sed ĉi tie mi devas klarigi mian penson.

Tre certe sendependeco de niaj diversaj societoj, *koncerne la specialan celon*, por kiu ĉiu el ili estas fondita,

estas *absolute necesa*. *Loka* propagando povas nur esti bone farita de *loka* grupo, kiu en sia regiono devas tute libere kaj sendepende agadi. *Nacia* propagando estas nur kondukebla de *nacia* societo. La francoj tute ne devas sin enmiksi en la anglan propagandon, kaj la Londonanoj ne devas ordoni la Keighley'an lokan propagandon. Sed tiel same, kiel, en kelkaj landoj, la lokaj grupoj, plene sendependaj, tamen interligiĝis por formi pli vastan nacian asocion en celo de nacia enlanda propagando, tiel same ankaŭ la diversaj lokaj kaj naciaj societoj devus asociiĝi por formi internacian Ligon en celo de *internacia* propagando kaj *nur* en tiu celo.

Kiam ekzemple okazis la internacia ekspozicio en St. Louis, la grupo Pariza organizis tie esperantan ekspozicion. Ĝi alvokis al helpado la aliajn societojn kaj kelkaj, precipe anglaj, efike respondis kaj kunhelpis. Tamen multaj silentis.

Ĉu ne estus multe pli bone, se en tia internacia okazo la esperanta elmontrado estus organizita, ne de ia loka grupo aŭ de ia nacia societo, sed de internacia Ligo? Ĉu tiamaniere per la kunigo de la tuta esperantistaro la elmontro ne sukcesus multe pli? Ĉu ĝi ne estus multe pli forta kaj efika?

Nuntempe ekzistas alia internacia ekspozicio en Lieĝo (Belglando). Ĉu en tiu ekspozicio estas ia elmontrado esperanta? Pri tio, mi nenion aŭdis. Verŝajne la Lieĝa grupo ne estis sufiĉe riĉa por fari tian gravan agon. Ĉu ne estus bone se ia Ligo povus fari tian elmontron, kiu estus organizita en ĝia nomo de la loka grupo?

Kaj en ĉiuj nun tiel oftaj kongresoj internaciaj? Kiu parolos por Esperanto? Kiu rajte povos *internacie* propagandi en tiu *internacia* okazintaĵo?

Konklude mi firme kredas, ke la estonta Ligo devas ankaŭ servi por internacia propagando, kaj ke sekve la principa decido, pri kiu mi ĵus parolis devas tion decidi.

Jen nova estonta *sukcesado*.

Fine restas la *tuja* propagando.

Antaŭ ĉio por ke la Kongreso tuj efiku, ni devas ĉiuj *amase* tien iri. La Kongresanoj devas esti multaj, multegaj, por ke la impreso sur la publiko estu kiel eble plej grava. Tio

dependas de ĉiu el ni aparte kaj ĉiu devas peni por tiu celo.

Sed kiamaniere tien iri? Ĉu ni devas ĉiu izole, nekonate, kvazaŭ kaŝe veturi al la Kongreso? Ne, ĉar tiam la publiko nescius la Kongreson.

Ni devas ĉion eblan fari por altiri la atenton de la mondo kaj de la gazetistaro al nia entrepreno. La monda inercio estas granda kaj ni devas peni por ĝin ŝanceli, ni devas fari bruon por vekti la scivolecon.

El ĉiuj anguloj de la tero venos Esperantistaj al Boulogne. Se ĉiu vojaĝas aparte izole, neniu scios kien li iras kaj kion li celas. Kontraŭe se la vojaĝantoj sin grupigus ili necese altirus la atenton de la indiferentuloj.

Jen ekzemple multaj angloj forveturos al Boulogne. Ĉu ne decus ke anstataŭ vojaĝi ĉiuaparte ili kunigus por vojaĝi amase? Se antaŭ ol foriri, ili ĉiuj kunvenus en ia granda urbo angla, tie farus bruon, publikan kunvenon; se poste ili ĉiuj kune forveturus havantaj la verdan stelon el sia butontruo kaj parolantaj nian lingvon, ĉu ili tiel ne altirus la atenton de la publiko angla?

Vidante tian anaron, oni demandus: Kio estas tiu verda signo? Kion vi parolas? Kien vi iras? k. c., kaj disdonado de propagandaj folioj, kaj parolaj klarigaj povus multajn konvinki.

Tiel same povus okazi en Francujo. Ĉiuj fervojaj ĉefaj linioj konverĝas al Parizo. Vole-nevole ĉiuj, kiuj venos de Sudo de Eŭropo, de centra, orienta kaj suda parto de Francujo pasos tra Parizo. Ĉu, por vekti la atenton de la parizanaĵ gazetoj, tiuj trapasantaĵ vojaĝantoj ne devus fari iom da bruoj por sciigi la baldaŭan Kongreson? Ĉu ilia amasa kuna vojaĝado, eble en speciala vagonaro, ne povus fari favoran impreson?

Ni ne timu ridindiĝi! Kontraŭe. Unu sola soldato nenion povas kontraŭbatali, kaj bataliono povas venki. Ni do formu niajn batalionojn irantajn al Boulogne por fine koncentriĝi en armeo en la celita Kongreso!

Tiel imponante al la mondo per nia agema kaj brua aliro, ni sukcesigos la Kongreson, kiu estos konata de la tuta homaro.

PROF. O. D-RO. CARLO BOURLET.

BOULOGNE'A KONGRESO.

ĈU FEDERI AŬ NE FEDERI?

La dato de la Kongreso alproksimiĝas, kaj laŭ la deziro de D-ro. Zamenhof jam publikiĝis diversaj projektoj de federo, el kiuj la ĉefaj estas nun presitaj en la formo de broŝuro (3d. ĉe la Brita Esp. Asocio). *Ni forte konsilas la studon de tiu grava dokumento al niaj legantoj*, kiu estas ja verkita en Esperanto. Jen estas la ĉefaj punktoj:

Unue, preskaŭ ĉiuj konsentas pri la neceseco de Centra Komitato Internacia, kies rolo estas la certigado de la unueco kaj la netuŝebleco de la lingvo, la solvo de ĉiuj dubaj punktoj, la klarigo de ia vorto aŭ esprimo, la eligo el niaj vortaroj de iaj diferencoj, la kontrolo de teknikaj vortaroj, la enkonduko de novaj vortoj, kaj eĉ la demando pri la turmentigaj "plibonigoj." Ĝi estos la plej alta aŭtoritato, sed ĉio devas esti konfirmita de la sekvanta ĉiujara Kongreso, post kiam la decidoj fariĝos leĝdonantaj. La unuaj membroj (ĉirkaŭ 20 aŭ 25) estos elektitaj laŭ la propono de l'aŭtoro de Esperanto, kiu estos la Prezidanto de la Komitato. Tiu Komitato aŭ eksigis po unu-triono ĉiun jaron kaj estos denove reelektita de l'Kongreso, aŭ konstantigos sin mem, elektante novajn membrojn por sin plenigi.

Rilate la disputatajn punktojn, la ĉefa el ili estas la demando pri la starigo de *Tutmonda Ligo Esperantista*, aŭ, kiel Kapitano Comte nomas ĝin, *Esperantistara Klubo*. Tia Ligo aŭ Klubo estas subtenata de kvar el la diritaj projektoj, sed forte kontraŭstarita de la S.f.p.E., de D-ro. Seynaeve kaj de S-ro. Gaston Moch. La Pariza Grupo opinias, ke la definitiva komitato povas nur esti konsekvenco de Internacia Ligo Esperantista.

Estas proponate, ke diversaj Komitatoj de la Ligo zorgu pri propagando, informoj, librovendado (per la firmo Hachette), organizo de Kongresoj kaj de ekzamenoj, la eldono de oficiala organo, cenzurado de eldonotaj libroj antaŭ ol doni al ili la aprobon de la Ligo, k.t.p.; plie, ke ĉiu membro de la

Komitato de Agado (executive committee) loĝu en la sama urbo. La Doktoro kaj la Pariza Grupo proponas, por la unua jaro, la fondon de Internacia *Provizora* Komitato, kiu preparos planon detalan por la organizado de la Ligo kaj de ĝia Centra Komitato.

Multe da Esperantistoj plendas, ke la projektata Ligo estas tro potenca, tro premiganta, tro arbitra, kaj ke ĝi fariĝos suspekta en diversaj landoj. Ekzemple, S-ro. de Beaufront diras, ke la Ligo ne devas esti kvazaŭ superega registaro, fiksante laŭ sama programo la demandojn pri propagando, ekzamenoj, libreldonoj, k.c. Li diras, ke "Ĉar Esperanto estas nur lingvo, ni ne devas serĉi por ĝi alion ol garantion de la lingva unueco. La ceteron oni devas lasi al la libera iniciativo de niaj societoj, laŭ la kondiĉoj specialaj de la landoj kaj lokoj."

S-ro. Gaston Moch klarigas en "Lingvo Internacia" ke laŭ lia opinio Esperantismo devas esti respubliko demokrata kaj federacia, ĝi devas esti federacio nur de *societoj*—servanta, ne ordonanta. La Doktoro devas elekti sian Komitaton tiel longe kiel eble, kaj poste ĝi elektos sin men, kiel ĉiu akademio. Tiu Komitato *helpos lin* per teknikaj konsiloj, k.c. kaj ne direktos la Esperantistaron. Por esti bona komitatano, li diras, ne sufiĉos scii Esperanton kaj esti teknikisto en ia specialeco; bezone estos ankaŭ ke oni havu ian filologian kaj filozofian spiriton, kiu mankas al multaj personoj konantaj eĉ dekduon da lingvoj. Kaj ĉu oni kredas ke ĉiu, kiu havas la tempon kaj la monon por iri al Boulogne, povas ankaŭ juĝi pri tiuj kapablecoj?

S-ro. de Beaufront ankaŭ kontraŭstaras per sia tuta povo tiun Ligon. Li trovas ĝian fondon nesingarda kaj eĉ danĝera; kaj li pensas, ke la Ligo ne estas serioza aŭ respektinda. En "L'Espérantiste" de Junio, li montras ke laŭ la projekto de l'Doktoro la Ligo neniel prezentus la tutecon de la plej bonaj Esperantistoj, sed nur tiujn, kiuj estos paginta la kotizaĵon da 3 frankoj jare; kaj, li aldonas, tiuj homoj, kiuj eble eĉ ne konas la lingvon povos blinde voĉdonadi kaj akcepti aŭ forĵeti ĉiujn decidojn de la Centra

Komitato, kiu estas ja la plej alta kaj kompetenta aŭtoritato pri la lingvo mem. Li eĉ opinias, ke multaj el la plej bonaj Esperantistoj rifuzos eniri en tian Ligon.

Cetere, multe da Esperantistoj pleddas akre kaj protestas forte kontraŭ la propono ke la tiel nomita "Agado" (executive power) estu en la manoj de logantoj de unu sola urbo; ili ŝajaas timi, ke la dirita urbo deziras direkti la tutan aferon. Aliparte, ni pensas, ke, se ni havos nur lingvan Centran Komitaton, tiu Komitato devas ricevi mandaton por igi sin reprezentata ĉe ĉiuspecaj internaciaj kongresoj. Ni memorigas, ke la Pariza Grupo pionire kaj malavare entreprenis je siaj elspezoj tiun laboron ĉe la Ekspozicio en St. Louis, kaj tiu sperto, kvankam tre sukcesa, bone elmontris ke tia reprezentigo povas esti regule farata nur de internacia korporacio kaj ne de apartaj grupoj—kiom ajn riĉaj kaj influaj ili estas.

La dirita broŝuro de projektoj sciigas nin, ke la Doktoro proponas fari ankaŭ projekton de Deklaracio pri la esenco de la Esperantismo. Tio celas esti oficiala eldiro klariganta la verajn esencon kaj celon de nia afero. Oni opinias, ke tia oficiala deklaracio estas necesa por eviti la malpravajn ideojn, kiuj ja ĉialoke troviĝas. La broŝuro enhavas projektatan tekston de tia Deklaracio.

S. NICHOLL.

Grava Anonco.—Unu el la ĉefaj ĵurnaloj de Londono ĵus akceptis principe nian ideon malfermi Esperantan parton ĉiutage je la kondiĉo ke ni trovu *senpage* la necesajn korespondantojn. Tiu estas ja tre grava afero por nia lingvo en Anglujo. Por komenci, la Redakcio de la dirita ĵurnalo proponas enmeti nur ĉirkaŭ 20 linioj da novaĵoj, eble por vidi ĉu la rezultato ne estas mortiga por la estimata legantaro! Ni turnas al niaj samideanoj angluje kaj *eksterlande* por peti, ke ili bonvolu sendi artikolojn ĉiun semajnon. Ni donos pluajn sciigojn laŭ peto, ĉar la ĵurnala etiketo ne permasas ke ni publikigu detalojn antaŭ ol ĉio estos arangita. La amindaj kunhelpantoj volu diri al ni kian tagon de la semajno aŭ de la monato ili povos regule fari tion.

Novaj Esperantaj Ŝlosiloj.—Antaŭ nelonge ni raportis pri la eldono de la Esperanta Ŝlosilo por angloj, verkita de unu el niaj fervoregaj membroj sub la pseŭdonimo E. Ĉefeĉ. Ni nun havas la plezuron sciigi, ke la sama kunhelpanto ĵus eldonis similajn ŝlosilojn en franca, germana kaj itala lingvoj kaj ke la ŝlosiloj en hispana, rusa kaj sveda estas nun presataj. Ili estas ĉiuj riceveblaj de S-ro. E. Ĉefeĉ, 45, Christchurch-road, Streatham-hill, London, S.W., aŭ ĉe ni, po ½d. (5 centimoj) por unu ekzemplero, aŭ 3 ŝilingoj (3.50 frankoj) la centon. Jam 10,000 ekzempleroj de la angla ŝlosilo kaj 5,000 de la germana estas disvenditaj aŭ disdonitaj. S-ro. E. Ĉefeĉ eldonas ilin nur en propaganda celo, kaj vendas ilin sub la preskosto. Ni tutkore rekomendas tiujn bonegajn propagandilojn, ĉar ili enhavas ne nur vortaron sed ankaŭ plenan (kvankam mallongan) gramatikon. Kiel la malavara eldonisto tute prave rimarkigas, oni povas uzi ilin por la komerca korespondado alilanda, en la formado de grupoj, la varbado de novaj adeptoj, la konverto de kontraŭuloj, per okaza postlaso aŭ dismetado en la legĉambroj de hoteloj, en kafejoj, k.c., por la disdonado kiel malkaraj propagandiloj inter la aŭdintaro post paroladoj kaj ĉe societaj kunvenoj en la amika rondo.

La Brita Esperantista Asocio kuniĝas kun ĉiuj adeptoj de nia lingvo por varme danki S-ron. E. Ĉefeĉ por lia malavara, sindona kaj utilega kunlaborado.

NASKIGO.

Geddes.—La 17an de Juno, ĉe Northumberland House, Dover, al S-ro. Herbert Richard kaj S-ino. Minnie Geddes—filo, baptomita Leonard Frederick.

Deerbaddnn College

59, BRIXTON HILL, S.W.

Edukatinoj, loĝantaj kaj dumtagaj, el ĉiuj landoj estas akceptataj.

Pri prezaro kaj kondiĉoj sin turnu al

FRAŬINOJ E. & B. WALKER.

BIOGRAPHET.

MR. CLARENCE BICKNELL.

One of the difficulties of so widespread an organisation as ours is, that fellow-workers know so little about each other: hence the need of these small biographies.

This month we give a short account of one out of the two or three in Great Britain who were first to espouse the cause of Esperanto, Mr. Clarence Bicknell, that good friend whom most know by his writings (though few know how freely he has also given in other ways). Born in London in 1842, he studied at Cambridge, and leaving the University in 1866, was occupied in parish and hospital work for the next thirteen years; when, chancing to go to Bordighera to see a sick friend, the delights of the winter climate of the Riviera and a keen interest in its flora induced him to stay in Italy, where he has been almost ever since. Not being a good linguist, he was very much interested in Volapük and studied it for some time, but he found it much too difficult, and was repelled by the ugliness of its words. So, after a short postcard correspondence with a few Volapükists, he abandoned it. Great, therefore, was his delight when, in 1899, he read in *Le Revue Suisse*, an able article on Esperanto by M. Ernest Naville. Mr. Bicknell wrote at once to M. de Beaufront, having been highly attracted by the story of his renunciation of the language which he had been preparing for so many years.

He then began the steady study of our language, and in the same summer first wrote a short article (which was published in *l'Esperantiste*). In the autumn of the same year, Mr. Bicknell sent to Paris for the examination papers; and received the "Atesto pri Kapableco" in February, 1900. The next summer, Mr. Bicknell and M. de Beaufront had their first meeting, for it had curiously happened that at a time when M. de Beaufront visited the Riviera, Mr. Bicknell had spent the season in London. I think Mr. Bicknell must have been the first to write a notice of Esperanto in a London paper, for I have before me a cutting of *The*

Daily Chronicle, dated August 2, 1900, in which Mr. Bicknell gives an amusing criticism of an article on the "blue language," and an interesting description of Esperanto. A few letters of inquiry came as a result, and that was all. During a short tour in this same year, our friend first took to translating poetry into Esperanto, to while away the long hours of the tedious train-journeys, and was surprised to find how readily the language lent itself to the flowing verse of Tennyson, "The Idylls," &c. From that time he has spent many leisure hours in translating from Wordsworth, Longfellow, Shelley, Moore, Victor Hugo, Ada Negri, and others. When it was proposed to form an Italian group, Mr. Bicknell went to Turin to assist at the first meeting, and accepted the post of one of the two presidents, but living at such a distance from the Italian centre, he has not come much in contact with its leaders. Mr. Bicknell will, of course, be at the Boulogne Congress. E. A. L.

LITERATURAJ KONKURSOJ.

Junia Konkurso.—Aludante nian avizon sur paĝo 78^a, per kiu ni malfermis la junian konkurson, ni plezure sciigas ke ni aljuĝis la premion al S-ro. *René de Ladevèze, St. Georgstrasse 10^{III}, en Hamburgo, Germanujo.* La sumo de dek ŝilingoj estos do tuj sendata al li.

Bedaŭrinde, ni ne havas sufiĉe da spaco en la nuna numero, aŭ por enpresigi lian artikolon, aŭ por kritiki detale lian aŭ la aliajn porkonkursajn artikolojn. Tamen, se la konkurintoj bonvole legos niajn respondojn al korespondantoj, kaj la artikolon, "Don't —ne faru ĝin," eble ĉiu el ili trovos ion interesan por li.

Aŭgusta Konkurso.—Alia konkurso tuj malfermiĝas ĉe la apero de tiu ĉi anonco. La kondiĉoj estas tiaj samaj kiel por la junia konkurso (vidu sur paĝo 78^a). La konkursaj artikoloj devas esti surskribitaj: "Aŭgusta Konkurso," kaj la plejmalfrua temp-limo por ricevo estos la 31^a de Aŭgusto. La premio estos 10s. (dek ŝilingoj), kiel antaŭe. Ni ne povas pligrandigi la difinitan nombron da vortoj (de 200 ĝis 300).

THE SYNTAX OF ESPERANTO.

R. J. LLOYD, D.Lit., M.A.

THE NOUN.

There is another way, too, of qualifying Esperanto nouns, which may fairly be treated here, because it often involves nouns only, and can be fully understood without any reference to the later parts of speech. It is the qualification of the noun by compounding it with another word—*e.g.*, with another noun, *fervojo*; with an adjective, *longaĝo*; with a verb, *blorpafilo*; with an adverb, *antaŭeniĝo*; with a preposition, *interloko*; with an interjection, *adiaŭvortoj*.

This construction helps the pithiness and brevity of Esperanto very much. If we could not say *blorpafilo*, we should have to use half-a-dozen words in describing it. And it spares the dictionary in a remarkable way. A word is wanted, say, for *counterpane*, but we do not make a new and separate word for it; we join two nouns which we at present possess, and make the good word *litkovrilo*, without enlarging the dictionary. It will be observed that in all these examples the underlying noun-idea forms the second element, and the qualifying idea forms the first element of the word. Now and then another question arises—that of the connective vowel. It does not arise very often, for Esperanto is not a very consonantal language. But a compound like *majstr-strofo* would be somewhat trying even to Englishmen, notwithstanding the fact that in their native language they are more tolerant of consonant-jumbles than any other nation in the world. If anyone doubts that let him try any foreigner with such English as a *well-judged stroke* or a *forked scratch*, with their unbroken successions of six consonants. We must use our foreign friends more tenderly than that. The Frenchman seldom asks us to pronounce three consonants together, and then only when one of them is a liquid or nasal sound such as *l*, *r*, *j*, *m*, or *n*; and it would be a very sensible thing, in the compounding of words in Esper-

anto, to adopt this as a rule. There are cases where the first element is so essentially adjectival or adverbial that the noun ending *o* seems unsuitable, and the *a* or *e* vowel is rightly substituted as the connective vowel (or even introduced where there would otherwise be no connective vowel at all)—*e.g.*, *unuatagkunveno*, *first day's meeting*; *postekreskaĵo*, *aftergrowth*; *pravefarado*, *right-doing*.

Sometimes the former of the two roots to be compounded ends with the same letter with which the other begins. Such words are to us rather uncomfortable to pronounce, with a distinctly double letter. We possess in English hundreds of double *l*'s, and double *d*'s and the like in spelling, but not one in each hundred is now sounded double. That seems to prove that a double letter is a very unstable element in human speech, and one that Esperanto with its aims of unshakable permanency ought steadily to discourage. M. Fruictier recommends that words like *sam-maniere* and *gratul-letero* should be written with a hyphen as here; which is certainly very good for the eye, but does nothing to help the ear. It would be proper to recommend also *samamaniere* and *gratulo-letero*.

There are some long-winded scientific compounds for which also M. Fruictier very wisely recommends a hyphen. His example is *patologi-anatomico*. That raises a question of accent, with which, however, he does not deal. Two accents seem necessary, and my own feeling is that *patologi-anatomico* would be the right arrangement of them.

The same distinguished writer puts forward the perilous idea that *d* and *p* coming together must be pronounced *tp*—*e.g.*, *sed precipe* = *set precipe*—and formulates a principle which would lead to a similar change in no less than ninety-eight possible pairs of Esperanto consonants. It would take too much space here to give a scientific statement of the arguments against this doctrine, but the reader will find them fully stated in an article, "*Pri la plena Malpermesebleco de Ŝanĝoj de Sonoj en Esperanto*," in the English *Esperantist* of 1904, by the present writer.

(To be continued.)

UNU EL LA AVENTUROJ DE LATIMER FIELD.

DE SILAS HOCKING.
Tradukis A. MOTTEAU.

“Ĉu vi do intencas min malliberigi?” mi demandis.

“Jes, ni tion intencas,” li respondis. Ĝis nia laboro estos finita en tiu ĉi najbaraĵo, ne estos dezirinde, ke libere iros tiuj, kiuj vin similas. Vi denuncus nin, kredeble, kaj tio ne helpus nian celon.”

“Sed, kioman tempon vi min malliberigos?” mi demandis, interne tre maltrankvila, sed kiel eble plej ne timon elmontrante.

“Ho nu, tio tute dependos de cirkonstancoj. Eble monaton, eble pli longe. Se tiu ĉi loko fariĝos tro danĝera por ni, eble ni diseliĝos pli frue ol ni intencas. Tio dependos de l' nombro da malsaĝuloj kiuj, kiel vi, ĉirkaŭe vagados. Vi estas la dua el tiuj; tial, en via malliberiĝo vi havos kunulon.”

Tuj ekstremis mia koro ĉe tiuj ĉi vortoj, sed mi nenion diris. Post momento mi sentis min forlevita kaj forportita tra la malsupreniraj ŝtonaj ŝtupoj. Ĉe l' fundamento ni turniĝis aliflanken de la vojo tra kiu mi envenis tien. Je kelkaj metroj antaŭen estis, en tiu subtera trairo, peza pordo kiu ŝajnis nedistingebla de l' tero mem. Silente malfermiĝis la pordo kaj mi sentis min enpuŝata kapantaŭen tra la mallumo. Sammomente voĉo, kiun mi tuj rekonis kiel tiu de Rikĉjo Windale, ekkriis:

“En la nomo de l' ĉielo, liberigu min—lasu min eliri—mi promesos ĉion, kion vi volos—sed lasu min iri for de tie ĉi!”

Sed la pordo tuj fermiĝis brue, dum diabla ridado grade mortiĝis en la malproksimeco.

“Malbeniĝu la nutraĵo kiun ili etas al mi!” li ekĝemante murmuris. “Mi ne povas ĝin manĝi—mi preferas morti.”

“Ne malkuraĝiĝu, Rikĉjo,” mi diris.

“Ĉielo! kiu vi estas?” Kaj mi eksciis per la voĉsono ke li staras apud mi.

“Ĉu vi ne rememorigas pri mia voĉo?” mi demandis.

“Ŝajnas neeble! Ĉu vi estas Field?” li spiregante diris.

“Jes, vere,” mi respondis ridante. “Nun ni pensu kaj elturniĝu por liberiĝi kaj iri for de tie ĉi.”

“Sed, karulo, kiel vi venis en tian lokon?” li diris maltrankvilé.

“Tio ne taŭgus nun,” mi respondis. “Nia afero nun konsistas je trovi vojon el tiu ĉi loko, tiam ni povos interparoli pri la maniero de nia enveno.”

“Tertremo estus necesa por ebligi ke ni foriru el tie ĉi,” li diris tre malkuraĝe. “La pordo estas tiel fortika kiel ŝtonego: tion mi scias, ĉar mi ĝin provis.”

“Sed,” mi respondis, “eble estas alia elirvojo.”

“Ne estas alia,” li diris; “mi palpatis la tutan ĉirkaŭaĵon en la mallumo. Supre, malsupre kaj flanke, ĉio estas fortika ŝtonego kaj tero.”

Tuj mi tuŝis la agilon de mia elektra lampeto kaj rigardis la vizaĝon de mia amiko. Li ja malgajan figuron prezentis. Vizaĝo kaj manoj estis kovritaj per ŝlima koto. Lia vesto estis preskaŭ terkolorita, liaj haroj malordaj kaj kungluitaj, dum du blankaj sulkoj, laŭlonge de liaj vangoj, montris la postsignon de liaj larmoj.

“Kara Field,” li akrete diris, “tio estas eksterordinara Kristnaska kunveno por ni!”

“Ni ne malkuraĝiĝu!” mi respondis. “Eble ni povos baldaŭ pasigi gajan Kristnaskan feston. Kiu scias?”

“Ne, ne,” li diris, “tiuj malbonuloj sentas nenian kompaton! Ili sin ĵetis sur min kiam mi esploris la ĉirkaŭaĵon de la malnova domo, kaj penadis eltrovi la devenon de tiuj misteraj lumoj kiujn tiel ofte oni vidis antaŭe. Ili kunligis miajn brakojn malantaŭe, bandaĝis miajn okulojn, kaj trenis min tra malsupraj ŝtupoj kaj subteraj vojoj, ĝis mi trovis min tie ĉi, sola kaj en la mallumo. Kie mi estas, Dio konas, sed ne mi.”

“Mi timas ke ni estas multajn futojn subtere,” mi respondis, “sed se kontrabandistoj kaj ŝippereigistoj konstruis tiun ĉi lokon, laŭ tio kion via mastrajistino diris al mi, elirvojo devus esti ĉe l' alia ekstremaĵo de nia malliberejo.”

“Sed, estas nenia, Field,” li diris nubeme. (Daŭrigota.)

GRAVA AFERO.

En la monato oktobro, 1905, la reprezentantoj de la "International Society" kaj ankaŭ de la "Society of Commerce and Arts" havos sian ĉiujaran kunvenon en Manchester, England. La kunveno malfermiĝos merkredon la 18^{an} de oktobro kaj fermiĝos la 29^{an}. Kiel rezultato de longa korespondado kun la estraroj de tiuj Asocioj, mi estas petita fari tri paroladojn publikajn, nome:

(a) Ĉu ia internacia lingvo estas ebla?

(b) Pri la neceseco de ia internacia lingvo por komercaj kaj sciencaj aferoj.

(c) Pri la Lingvo Internacia Esperanto.

Nu, mi estas aranĝinta fari tiujn ĉi paroladojn, sed tial ke la afero estas tiel treege grava, mi insiste petas, ke ĉiuj Esperantistoj en kiu ajn parto de la mondo senprokraste helpu min, por ke la movado estu sukceso.

La ĉefa punkto, kiun mi deziras vidigi al tiuj eminentaj korporacioj estas tio, ke Esperanto ne estas nur surpapera lingvo, sed ke ĝi estas fortega, vivanta, potenca, kaj simpla solvo de granda demando. Tial, mi petegas ke oni sendu al mi.

1°. Poŝtkartojn (ne necese ilustritajn) el ĉiuj landoj, kie Esperanto estas sciata, por elmontri ĝian internaciecon.

2°. Komercajn leterojn el ĉiuj partoj de la mondo por elmontri, ke Esperanto povas esti kaj ja estas uzata por komercaj aferoj.

3°. Cirkulerojn, reklamojn, anoncojn, k.t.p., de ĉiuj firmoj, kiuj uzas Esperanton, elmontrantajn ke ĝi ne estas nur lingvo "in posse" sed efektive lingvo "in esse."

Se la tempo permesos kaj la elspezoj ne estos tro grandaj mi presigos broŝuretojn aŭ pamfletojn laŭ paragrafoj No. 2, kaj 3, kun angla tradukaĵo por la speciala uzado de la reprezentantoj de la suprediritaj Societoj, kaj ankaŭ mi sendos poste ekzempleron al ĉiuj, kiuj estos respondintaj al mia peto.

JOHN CHARLES O'CONNOR, Ph.Dr., M.A.

Esperanto House, 17, St. Stephen's square, Bayswater, London.

NOVAJ GAZETOJ.

Ruslanda Esperantisto. — Ni ricevus la unuan (t.e. la aprilan) numeron de tiu ĉi la oficiala gazeto de la Societo "Espero" en S. Peterburgo. La plej granda parto konsistas el nomaro de aliĝintoj al la "Delegacio" kaj de diversaj korespondantoj. La apartaj kondiĉoj de elirigado de ĵurnaloj en Rusujo ne permesas, ke la sciigoj estu tre novaj por ni en eksterrusujo. Tre plaĉus al ni vidi en ĝiaj paĝoj iom pli da verkaĵoj laŭ la facila kaj natura (por ne diri korekte-gramatika) stilo de l' Doktoro. Ni angloj miras je niaj amikoj, kiuj povas toleri frazon kiel: "unuigo de ĉiuj funkciantaj filioj de 'Espero' en unu sendivide inter si per komuna agado harmonie kunigitan aron." Ni tre petas permeson fari tiun kritikaĵon, ĉar ni kore deziras sukcesegon por la nova gazeto. Unu el la plej interesaj artikoloj estas historia skizo de l' ideo de internacia lingvo. La gazeto estas neabonebla, sed senpaga por membroj de la Societo "Espero," kiuj pagas 2 rb. (4s. 2d.). La Societo tre deziras pligrandigi per aliĝoj de fremdaj samideanoj. Oni adresu: Societo Espero, 24, Bol. Podjaĉeskaja, Peterburgo. Ĉiun sukceson kaj prosperon al la nova kunfrato!

S. N.

Gefrataro Esperanta. — Jen estas la unua numero de la nova itala gazeto, kiu eliris antaŭ ol ni atendis. Okpaĝa, ilustrata, ĝi estas redaktata laŭ la konata suda fervoro kaj entuziasmo, tamen prezeraroj kaj aliaj ne mankas. Se oni permesos al ni fari rimarkon, ni serĉas vane en ĝiaj kolonoj kronikon pri Esperantaj faroj en Italujo; ni deziris, kaj deziras, legi kiel fartas niaj amikoj en la suna Sudo; sed tio estas sendube plezuro por alia okazo, eble en la dua numero. Prezo, 4 lire, ĉe S-ro. Advokato Rafaelo Bagnulo, 4, Largo Gesù e Maria, Napoli, Italujo. (4s. ĉe nia Sekretario.)

S. N.

"Esperanto." *Propaganda Ĵurnalo por la Lingvo Internacia Helpa de L. L. Zamenhof.* Fine la longe atendata eldonaĵo aperas; ĉiusemajna ĵurnalo! Kompreneble la naskiĝejo

estas tiu lando da agemuloj kaj fervoruloj, Francujo, kie nia afero ĉiam siajn plej rapidajn antaŭenpuŝojn ricevas. Precipe la celo de la nova gazeto estas propaganda kaj, pro tiu kaŭzo, la kosto estas nur 10 centimoj. Eldonate grandformate kiel ordinara ĉiutaga ĵurnalo ĝi enhavas multajn legindajn artikolojn kaj sciigojn, presitajn ambaŭ Esperante kaj france. Ni konsentas kun la Redakcio, ke la Esperantista mondo bezonas malkaran propagandilon kiu povos esti disdonata libere ĉe stacidomoj, hoteloj, kluboj, k.t.p., sen tro da elspezo. Ni deziras senĉesan sukceson al tiu kuraĝa entrepreno. La abonkosto por 24 sinsekvaj numeroj estas 3 frankoj afrankite. Sin turni al S-ro. Paul Berthelot, Creté (R.O.), France.—H. C.

Hispana Vortaro.—Ni ĵus ricevis la novan vortaron por hispanoj. Ĝi enhavas 364 paĝojn, kies 64 estas Esperanto-hispana kaj la cetero hispano-esperanta. La nova vortaro ŝajnas esti tre bone redaktita, kaj certe helpas lernantojn kun malbona memoro. Plie, ni rekomendas tiun vortaron al Esperantistoj kiuj lernas la hispanan lingvon. (Parenteze, ni diros ke, ĉar Esperanto estas oportuna fiksa punkto de komparo, tiaj nacia-esperantaj vortaroj iĝos ĉiam pli kaj pli uzataj.) Prezo de la libro, 6 pesetoj (6 ŝilingoj ĉe ni).

HOMA PROGRESADO.

(*Laŭ germana ario, "Der gute Kamerad."*)

Al pensa hom' naŭzadas
Malamo kaj milit';
Li ilin jam forpelas,
Pli noble li nun celas,
Je korpo kaj spirit'.

La kruda homanimo
Puriĝas per sopir',
Per peno kaj laboro,
Atingas ĝi al gloro,
El ĝemo kaj dezir'.

Dum alte kaj pli alte
Leviĝos cerba grad',
Fariĝos hom' anĝelo,
Fariĝos ter' ĉielo,
Per homa progresad'.

—Or. verk. de BEN ELMY.

SOLOMON AND ABRA.

Abra was ready ere I called her name,
And, though I called another, Abra came.

Her absence made the night,
Her presence brought the day.

—Prior: "Solomon," Book II.

Mi ŝin vokis: antaŭ l' voko
Abra estis en la loko:
Kvankam vokis mi alian
Abra venis: nokton mian
Abra forestante faris,—
Tagon, dum ŝi apudstaris.

REV. J. RUST.

MIKSAĴOJ.

Mastrino: Vi do deziras, ke mi kudru ion por vi?

Vagisto: Jes, Sinjorino, se plaĉas al vi. Ho! Estas nur bagatelo. Jen estas butono, kaj se vi bonvolus alkudri ĉemizon, mi estus tre kontenta.

Tre valora papago forflugis el sia kaĝo kaj atingis arbareton kie ĝi ekĝuis sian liberecon sur branĉo de arbo. Okazis, ke terlaboristo trapasis la arbareton, kaj, vidante la birdon, decidis ĝin kapti. Li prenis ŝtupareton kaj senbrue alproksimiĝis al la birdo. Subite la papago ekkriis: "Ho, sinjoro! Kion vi volas?" "Pardonon, Via Mōsto," respondis la viro, salutante kaj malsuprenirante. "Mi kredis, ke vi estas birdo."

Sinjorino (al sia filineto): "Kiam vi estos pli granda, oni kondukos vin en la mondon. Sed ne forgesu tion ĉi, por sukcesi estas necese, ke oni ne parolu kaj multe aŭskultu." "Sed, patrineto," respondis la infanino. "Se oni ne parolas, kiel oni povas aŭskulti?"

Kiom da niaj legantoj raviĝis legante "*Paul et Virginie*" de Bernhardin de Saint-Pierre. Nun ili havos la plezuron legi Esperantan tradukon de ĝi, ĉar ĝi aperas kiel la literatura aldono de *Lingvo Internacia*, kaj ankaŭ kiel aparta libreto ricevebla de la sekretario, prezo: unu ŝilingo afrankite.

DON'T. NE FARU ĜIN.

(From an Esperantist's Don't-book.)

DON'T misuse *ĵus*. You cannot say: *ĵus kiam*, for *just as*, nor: *ĝi ĵus tuŝas*, for *it just touches*. These should be rendered: *ĝuste kiam*, and: *ĝi (nur) ĝuste tuŝas*. *Ĵus* refers to some immediately preceding action, e.g.: *ĵus antaŭ*, *just before*; *li ĵus venis*, *he has just come*.

NE uzadu malĝuste la adverbos. Vi ne povas diri "alproksimiĝante mian kaŝejon, mia koro rapidege batis," celante: "kiam la ŝtelisto alproksimiĝis al mia kaŝejo, mia koro batis. Egale, vi ne povas diri: "ĵus elirinte el la arbaro, vidaĵo sin prezentas," kiam vi ne intencas diri, ke la vidaĵo eliris el la arbaro. Diru prefere: "tuj kiam mi eliris."

DON'T say: "komenci operaciojn" for *commence operations* in the ordinary sense of *to get to work*. Operacio is a *surgical operation*. You can say: *li komencas agadi*.

DON'T say: "indigna" (*indignant*) when you mean: *netaksebla (invaluable)*. But you know you did!

DON'T say: "regala," for *regal, royal*—this is: *reĝa*; but *regali* means *to regale, to stand treat*. *Regala festeno* suggests the possibility of its opposite, a banquet without food, drink—or tobacco!

DON'T say: "ne suferu, ke la fajro eliru." Or, rather, don't say it again. You meant to say: *ne lasu estingiĝi la fajron*. The Redaktora komitato won't let me tell the story about *ne laissez pas sortir le feu*.

DON'T hesitate to say (per postcard) whether you are tired of "Don't." If you are, I shall have to put a sugar-coating on the pill next time.

NE diru: "en la soleco de tiuj arbaroj," se vi celas aludi al via izoleco en ili. Diru prefere: oni povas trankvile sonĝi, izolite en tiuj arbaroj.

NE diru: "naturamantulo" por: amanto de la Naturo. Ĝi prezentas personon kiu amas laŭ ia natura maniero.

DON'T invent new radicals unless you are an author of some note. You do not presume to do this with your own

language; why then seek to impoverish Esperanto by introducing unnecessary words? If you rely upon the authority of rule 15 (page 255 in *Krestomatio*), which is plainly intended only for the use of those who are acquainted with the majority of languages (*la plimulto de la lingvoj*), at least ascertain whether, for instance, *ricevi*, *atingi*, *akiri* or *venigi* al si are already in use before you write down an inferior form, such as "obteni."

A. E. W. (Esperantisto 8013).

ANSWERS TO CORRESPONDENTS

B. E., MANCHESTER.—The word *manuskribtaĵo* is not allowable. "Julio 1906" is *not* the correct Esperanto for *June, 1905*! (see dictionary). Unfortunately, we have not, at present, space for your article on *key*, but we endorse your exhortation to Esperantists to use correct terms—e.g., *ŝlosilo* for a *key* that works in a lock; *streĉilo* for a *key* that tensions a spring, a watch or clock key; *klavoj* for the *keys* of a musical instrument.—A. E. W. (8013).

ĜI RONDIRAS LA MONDON.

"PRAHA," la rondiranta leteraro de la *Praha Esperantista Klubo*, alvenis Londonon la 11^{an} de Julio. Ĝi jam veturis tra Berlin'o (Germanujo), Stockholm'o (Svedujo), Peterburgo (Rusujo), Filipopolo (Bulgarujo), Romo (Italujo), Alĝero (Alĝerio), Murcia (Hispanujo), Parizo (Francujo). En la kunveno de la Londona Esperantista Klubo la 14^{an} de Julio, multaj el la ĉeestantaj anoj de la B.E.A. kaj de la Londona Klubo subskribis kune la leteron de salutoj al niaj Prahaj samideanoj. La morgaŭan tagon "Praha" denove forveturis en ĝia tre taŭga leterarigo, vojaĝonte tra Montreal (Kanado), Meksiko (Meksikujo), Lima (Peruo), Santiago (Ĉilio), Melbourne (Aŭstralio), Manilla (Filipenaj Insuloj), Bombay (Hindujo), Yokohama (Japanujo), fine returnen al Praha (Bohemujo). Ni deziras al ĝi prosperan vojaĝon!

BRITA ESPERANTISTA ASOCIO.

FRATULOJ.

Fellows of the Association (F.B.E.A.).

Jen estas la nomoj de tiuj, kiuj estas elektitaj kaj, subskribinte la deklaron postulatan, estas enskribitaj FRATULOJ.

S-ro. George Buchanan, Glasgow.
 „ *G. W. Bullen, London.
 „ *John Ellis.
 „ Thomas Hoskison, East Ardsley.
 „ *D. H. Lambert, B.A., London.
 „ *R. J. Lloyd, D.Litt., M.A., L'pool.
 „ Edw. Metcalfe, M.A., Lancaster.
 „ *Edward A. Millidge, London.
 „ William Morrison, Edinburgh.
 „ *Ach. Motteau, London.
 „ Sidney Nicholl, London.
 „ *J. C. O'Connor, Ph.D., M.A., Lond.
 „ Charles S. Pearson, North Shields.
 „ *J. Rhodes, Keighley.
 F-ino. *A. Schafer, London.
 S-ro. J. A. Thill, Plymouth.
 „ *A. E. Wackrill, A.M.I.C.E., Lond.
 D-ro. Martyn Westcott, Hastings.

Steleto signifas "Special Councillor" al B.E.A.

MEMBROJ.

La nomaro aperos en nia proksima numero.

* * * *

UNUAGRADA EKZAMENO.

La sekvantaj personoj plenumis la provojn postulatajn por la *Unuagrada Ekzameno*, kaj ili estas enskribitaj KOLEGOJ de la Asocio.

London.—S-roj. J. ANDERSON, RT. AUERBACH, G. L. BROWNE, G. W., BULLEN, G. M. HOLLIS, S. NICHOLL, B. J. STEVENSON, F. G. TAYLOR, G. WALLACE.

Brighton.—F-ino. A. L. SINN.

Plymouth.—S-roj. J. C. BULLOCK, A. T. GRINDLEY, J. HAWKYARD, G. LEE, F. W. LLEWELLYN, D. H. H. SEARLE.

Keighley.—S-roj. H. W. HAMILTON, F. C. RHODES; S-ino. E. RHODES.

Ankaŭ ni rimarkas, ke S-ro. ALFRED JOHN ADAMS, el Hastings, ĵus ricevis la "ATESTON PRI KAPABLECO" de la S.f.p.E.

FROM READERS.

The Editorial Committee, British Esperanto Association, London.

GENTLEMEN,—The best thanks of la Mondo esperantista are due to "Esperantist" for his timely letter in the July number of THE BRITISH ESPERANTIST. Actuated by an indignation similar to his, I made careful inquiries about this unscrupulous "society," with the following result.

The "society" in question is a society of one man, styling himself "Dr." . . . evidently of American origin, and posing likewise as a "herbalist." "Esperantist" need be under no fear of his or my name indirectly or directly tending to countenance this "society" through the "directory" he mentions. The whole thing appears to be a sham, if not something worse. The "Dr." in question has his own printing press, and simply prints the names and addresses of those who write to him on suitable slips of paper, pastes them on envelopes, as an extra shot to serve his peculiar ends. This "Dr." or "society" transacts a voluminous correspondence, evidently to gather into his net all the innocents that are abroad. The foregoing particulars can be vouched for, and I shall only be too glad to contribute my mite in bringing this "society" to book. Please make any use you like of this letter.—Yours faithfully,

ESPERANTIST No. 2.

Swansea, July 3, 1905.

We regret that in the extracts from the rules on page 100 of our July issue, rules 8f and 18a were inserted without the alteration which was correctly reported on page 99, viz., that *Officers and Councillors* must be either fellows or members (associates not being eligible for these posts). This does not apply, however, to *Group Delegates* (for representing the associates in general meetings), who may be *associates*. Rule 7, paragraphs f and g. (The figure "3" in place of the letter "g" is an obvious printer's error on page 100.)

MR. WOODWARD, of Bournemouth, writes us that he did not propose an amendment to Rule 19, as stated in the Report, but to Rule 23 and some others.

LERTA ANONCISTO.

Administranto de la anoncoj de fama Amerika firmo en Londono deziras shanghon. Angla kaj amerikana sperto. Lerta pri anoncado (literajho kaj ilustrajhoj), anonea korespondado, kartego, k.t.p. Deziras Anglan, Amerikan, aŭ Kolonian situacion. Konsilo al Esperantistoj pri anoncoj. Sin turni al "Espero," 4, Oxford-road, Upper Tollington-park, Londono, N., aŭ la Sekretario de la B.E.A.